

800 KRIJTVOSSEN 800

De kracht van het getal

HILDE REYNIERS

2017 zal nog lang in het geheugen van menig Waaslander blijven hangen als het herdenkingsjaar van 800 jaar Sint-Niklaas. Voor het Reynaertgenootschap is dat, als cultuurvereniging met zetel in de hoofdplaats van het Waasland, niet anders. Met het Reynaertcolloquium, Krijtvossen 800 en de medewerking aan de tentoonstelling *Tricksters* van WARP verankerde de vereniging zich stevig in de viering. Over deze projecten berichtten we uitvoerig op onze website en Facebookpagina. Het succes van het colloquium wordt weerspiegeld in de artikels die u in dit jaarboek kunt nalezen. *800 Krijtvossen 800* is, op vele tekeningen, foto's en een oorkonde na, langzaam vervaagd en inmiddels in ons geheugen opgeslagen als een mooie herinnering. De ruim 800 aanwezigen op de apotheose kunnen getuigen van een unieke gebeurtenis met een bijzondere uitstraling. Voor wie zich graag in het hele maakproces verdiept, geef ik hierna als projectverantwoordelijke met plezier een toelichting.

Een oproep met een echo

Toen het Reynaertgenootschap medio 2015, samen met alle andere Sint-Niklase verenigingen, de open oproep ontving voor deelname aan de viering van 800 jaar Sint-Niklaas, was het voor het bestuur van meet af aan duidelijk dat een literaire vereniging niet kon ontbreken in het geheel van feestelijke evenementen. Sterker nog, dit was een unieke kans om het verhaal van Reynaert de vos, dat ongeveer even oud is als de parochie Sint-Niklaas, te delen met een ruim en erg divers publiek.

Tijdens de bestuursvergaderingen kreeg het colloquium vrij snel vaste vorm. De organisatie van een internationale studiedag rond de 'matière renardienne' voor wetenschappers en onderzoekers aan diverse universiteiten en hogescholen is immers een uitstekende gelegenheid om in te zetten op onze belangrijkste speerpunten: studie en onderwijs.

Terwijl contacten werden gelegd en banden werden verstevigd, echode de projectoproep nog na. Was dit hele herdenkingsjaar geen opportuniteit om de naleving van een van de bekendste dierenverhalen ook open te trekken naar een ruimer publiek? Zou het niet boeiend zijn om te onderzoeken of we ook hiervoor de nodige partners konden vinden? Wat als we het Reynaertverhaal naar de Sint-Niklase kinderen zouden brengen? Een verhaal dat deel uitmaakt van ons verleden, met een sterke link naar het Waasland. Een boeiend epos, waarin dieren de rol van mensen vertolken. Als we dat nu eens op een hedendaagse manier tot leven konden brengen?

Van concept naar groeiende ambitie

Zo ontstond al snel een concept binnen een plan waarbij in het begin van de zomer van 2016 een eerste projectidee werd voorgelegd aan een groep directeurs van het Sint-Niklase basisonderwijs, onder leiding van overkoepelend directeur Johan Vercauteren. Het was immers belangrijk om voorafgaand de interesse en de bereidheid tot medewerking van de scholen in te kunnen schatten. Twee bestuursleden kregen twintig minuten de tijd om aan een projectafel de interesse en aandacht te winnen van de aanwezige directies. Het bleek een try-out met succes te zijn.

Aan het eind van diezelfde zomer werden de overkoepelende directeurs van het Sint-Niklase basisonderwijs aangeschreven met de vraag om de directies en leerkrachten van zowel het gemeenteonderwijs, het gemeenschapsonderwijs als de vrije scholen op de hoogte te brengen van het ophanden zijnde projectvoorstel en de hierover geplande infomiddag in het kader van 800 jaar Sint-Niklaas.

In september 2016 werd het concept toegelicht aan enkele geïnteresseerde leerkrachten en getoetst aan hun ervaringen. Kort samengevat: een traject voor leerlingen van de tweede graad van het basisonderwijs (derde en vierde leerjaar) waarbij de kinderen in de klas kennismaken met het Reynaertverhaal en het vervolgens creatief verwerken. Het verhaal wordt vooraf verdeeld in veertien episodes. Elke klas werkt klassikaal het afgesproken fragment uit in een of meer tekeningen of tekstfragmenten. Alle tekeningen worden tijdens een gezamenlijke apotheose met een grote zichtbaarheid voor het publiek op een centraal gelegen punt in Sint-Niklaas (bij voorkeur het marktplein) in een grote tangramvos samengevoegd tot een geïllustreerd en met krijt ingekleurd

Reynaertverhaal. De kinderen komen verkleed als dieren of als jonkvrouwen en ridders in stoet naar het slotmoment en brengen op die manier het Reynaertverhaal op een hedendaagse manier tot leven.

Met de feedback van de aanwezige leerkrachten werd het concept verder uitgewerkt en verdiept. Begin oktober werd duidelijk dat het beoogde aantal van veertien deelnemende klassen behaald was en dat het project definitief van start kon gaan. Half oktober sloten we de inschrijvingen af met een totaal van 28 klassen uit acht verschillende Sint-Niklase scholen. Een gedroomd resultaat dat de start betekende van een bijzonder intensieve periode van netwerken en rekenen. Geen evidentie met een groeiende ambitie en een beperkt budget.

Werk van vele handen, over generaties heen

Om het verhaal in de klassen te brengen werd een beroep gedaan op studenten van de lerarenopleiding van Odisee in Sint-Niklaas, die dit tijdens de voorleesweek als opdracht kregen. Als extra taak koos elke student een Reynaertfiguur om als personage verder uit te werken in een spelelement bij de omkadering. De leerlingen van de Sint-Niklase kunsthumaniora Forum Da Vinci gingen aan de slag met de kindertekeningen. Ze werden gestileerd, uitvergroot en samengebracht in een vooraf uitgewerkte tangramvos. Meneer Zee (Jan de Maeyer), rasverteller en Reynaertliefhebber, engageerde zich als projectpeter en stuurde de studenten van Odisee aan. Een logistiek team leidde de planning in goede banen. Een werk van vele handen waarbij elk detail in kaart werd gebracht, van locatiecoördinaten, werktekeningen en techniek over fotografie en vergunningen tot tangramfiguren, spuitkrijt, stoepkrijt, spelmogelijkheden en omkadering. Te veel om op te noemen.

En dan was het eindelijk zover. Wat startte met een eerste aftastende gesprek voor de zomervakantie van 2016, mondde op vrijdag 24 maart 2017 onder een stralende hemel uit in een succesverhaal tijdens de apotheose van *800 Krijtvossen 800* in Sint-Niklaas. Een bonte groep van 526 kinderen uit de tweede graad basisonderwijs van acht Sint-Niklase scholen nam deel aan het traject en kwam in stoet naar de Grote Markt. Onder begeleiding van enthousiaste leerkrachten en sympathisanten kleurden de kinderen een gigantische tangramvos met stoepkrijt in op de grootste markt van het land. Studenten van de lerarenopleiding van Odisee onder leiding van Hilde van den Bossche zetten zich in voor de omkadering en de spelbegeleiding. Meneer Zee vertolkte,

terwijl de kinderen aan het werk waren en krijtjes verdienden om verder te kleuren, op unieke wijze het Reynaertverhaal. Al spelend en kleurend leerden de deelnemers de Reynaertfiguren kennen. De contouren van de tangramvos en de uitvergroete tekeningen en cijfers waren vooraf met spuitkrijt uitgezet door leerlingen van het vijfde en zesde jaar van de kunsthumaniora Forum Da Vinci onder leiding van Ilse Bats en het logistieke team van het Reynaertgenootschap. De leerlingen van het derde en vierde leerjaar van Berkenboom Ankerstraat, Berkenboom Heistraat, Broederschool Driegaaen, Broederschool Nieuwstraat, Heilig Hart Tereken, Onze-Lieve-Vrouw Presentatie Plezantstraat, Sint-Carolus en Sint-Jozef Klein-Seminarie vulden na het krijten in een gezamenlijke choreografie het vooraf uitgetekende getal 800 in. Wat een enthousiasme, wat een onbeschrijflijke sfeer!

Drie onderwijsgeneraties zorgden samen voor een schitterend resultaat: leerlingen uit het basisonderwijs en het secundair kunstonderwijs werkten samen met studenten van de lerarenopleiding mee aan een traject met het Reynaertverhaal als verbindende factor.

Ambitieus, maar geslaagd

Elke klas vertrok in stoet terug naar school met een goodiebag met daarin voor elk kind een originele 'Krijtvosoorkonde', een 800-button en voor de klas een exemplaar van het Reynaertverhaal van Walter Verniers.

Dit was een dag om nooit te vergeten. Nog wekenlang waren de contouren van de vos en het indrukwekkende getal 800 zichtbaar. Enkele weken later werd ter hoogte van het stadhuis een gelijkaardige kleurrijke tekening aangebracht voor de Ronde van Vlaanderen, zonder vos ditmaal. Het getal op zich. De 800 als teken van verbondenheid, een symbool van kracht. De kracht van het getal.

Van erfgoed naar dronetechnologie

Een tangramvos in stoepkrijt is geen lang leven beschoren, zelfs al beslaat hij de helft van de oppervlakte van het Sint-Niklase marktplein. Het hele gebeuren werd dan ook uitgebreid geregistreerd door middel van film en fotografie.

Melvin Vanderstylen van Pretty Fly legde het eindresultaat vanuit de lucht vast en zorgde met een primeur van unieke dronefotografie op de Grote Markt voor de verbinding van moderne technologie met het dierenepos uit de middeleeuwen. Belangstellenden die niet ter plaatse geraakten, konden het hele gebeuren volgen via de webcam van de stad Sint-Niklaas. Lokale fotoclubs maakten in het kader van 800 jaar Sint-Niklaas sfeerbeelden voor de toekomst. Het evenement haalde zelfs het nieuws, o.a. van TV Oost en van lokale kranten.

Met al die aandacht kan Reynaert alleen maar in z'n nopjes zijn. Na 800 jaar is de vos nog steeds springlevend en vandaag bovendien weer razend actueel in het Waasland. In vele huiskamers prijken de resultaten van het schooltraject: van vossenmaskers over origamivossen tot heuse schoenvossen. Met 526 kleine Krijtvosjes is de naleving voor de volgende generatie verzekerd.

© Paul D'Eer.

© Melvin Vanderstylen.

© Paul D'Eer.

© Paul D'Eer.

© Paul D'Eer en Rik van Daele.